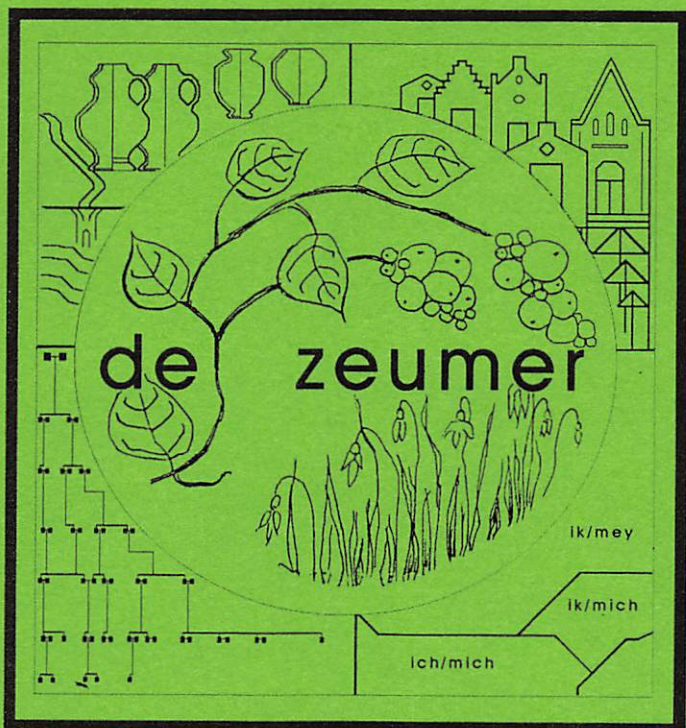

2005-4

Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft de dorpen Swalmen, Asselt, Boukoul, Beesel, Reuver, Offenbeek en Belfeld als werkgebied.

De vereniging stelt zich tot doel de kennis van en de belangstelling voor het eigen heem te bevorderen en te streven naar het behoud, herstel en bescherming van die waardevolle cultuurelementen die eigen zijn aan het heem.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door o.a. onderzoek van bodem en archieven, het verzamelen en exposeren van streekelijke voorwerpen van geschiedkundige waarde, het houden van lezingen, cursussen, excursies en het publiceren van bevindingen van de leden.

Redactie: Jan Geerlings
Hennie Geurts-Willemsen
Thei Derks
Chrit Verstappen
Chrit Crins

Redactie-adres: Hensenbosstraat 20, 5954 AJ Beesel
tel. 077 – 474 1380, e-mail: th.derks@hetnet.nl

Bezorgers: Jan Geerlings - - Beesel
Math Hebben - - Offenbeek
Lambert Niemans - - Reuver
Wiel Olders - - Belfeld
Arie de Wit - - Swalmen, Asselt, Boukoul

Verenigingslokaal: Willem Limburg, Rijksweg 10, 5953 AE Reuver.

Geopend iedere maandagavond van 20.00 - 22.00 uur, met uitzondering van feestdagen en de zomervakantie.

De Zeumer is het kwartaalblad van heemkundevereniging Maas- en Swalmdal.
Leden ontvangen dit blad alsmede het jaarboek voor € 18,- per jaar.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ingezonden stukken.
Overdrukken met vermelding van de bron zijn uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming.

---

inhoudsopgave

Van de redactie	3
Jaarprogramma 2006	4
Bestuursmededelingen.....	5
De opening van ons jubileumjaar	5
Nieuw jaarboek Maas- en Swalmdal	10
Jubileum envelop!	11
Laesplenkskes.....	12
Koelkast gezocht!!!	13
Genealogische contactdag op 20 november	14
Gevonden in het krantenarchief.....	16
Terugblik op 'Belfelds blauw'	21
Restauratie Indiëmonument Belfeld	22
Tentoonstelling Linies en Stellingen	23
Willem Limburg.....	25

Van de redactie

Voor U ligt de laatste uitgave van "de Zoemer" 2005. Dit realiserend beseft men dat een jaar eigenlijk niets is, rekenend met de maatstaven van de heemkundevereniging. Daarom is het belangrijk dat de gebeurtenissen van het bijna afgelopen jaar worden vastgelegd voor het nageslacht. (een van de vele mooie taken van de vereniging.) Gebeurtenissen worden geschiedenis. Vaders en moeders, opa's en oma's wat zie je ze genieten als ze hun kinderen en kleinkinderen vertellen over vroeger. Geboeid zitten dan de kinderen te luisteren, het ongeloof in hun blinkende oogjes. Onvoorstelbaar, is er een tijd geweest zonder auto, zonder televisie, telefoon of computer? En dan komt onherroepelijk hun vraag. Hoe en wat deden de mensen dan in die tijd? Dat aan hen duidelijk maken is een van de mooie en belangrijke taken van de heemkundevereniging. Het vergaren, bewaren en doorgeven van de geschiedenis. Wij hopen dan ook dat er in het komende jaar weer veel mensen gebruik gaan maken van alle mogelijkheden die de vereniging hun biedt. De volgende uitgave van de Zeumer is gepland medio maart.

Kopij voor deze Zeumer inleveren s.v.p, tot en met 15 febr. 2006, bij voorkeur per e-mail, redactieadres : th.derks@hetnet.nl
Rest ons nog U allen een gezond en gelukkig 2006 toe te wensen.

De redactie

Jaarprogramma 2006

Januari	.....
Februari	Lezing over stadsrekeningen van Venlo.
Februari 16	Archeologie presentatie. 25j.
Maart	Contactdag genealogie met Brigitte Tophofen uit Bracht.
Maart 13	Ledenvergadering
April 11	Lezing over de spoorwegverbinding Venlo-Roermond.
Mei 28	Fietstocht
Juni 24/25	Busexcursie
Juli/augustus	Zomervakantie
September	Open monumentendag?
Oktober	Afsluiting jubileumjaar Herfstwandeling met IVN
November	Presentatie jaarboek met als extra een index op de reeks van 25 jaarboeken.
November 19	Contactdag genealogie
December	Lezing

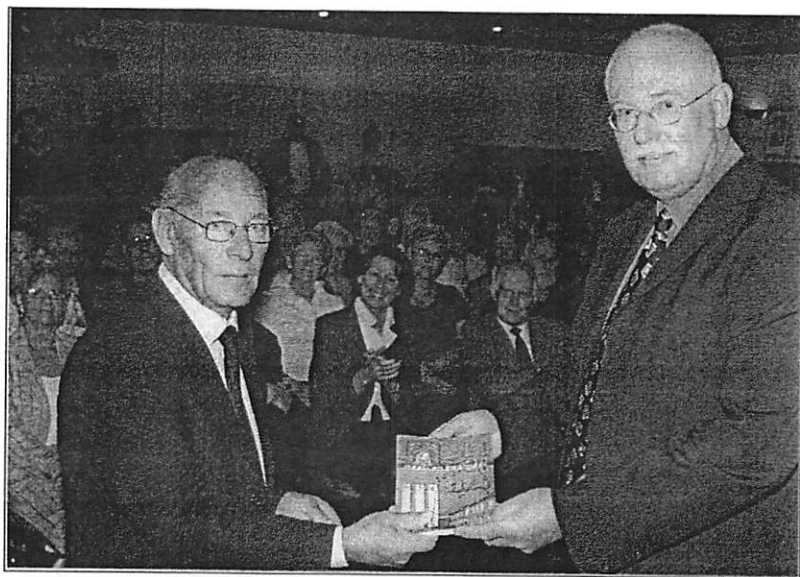
Mogelijk kleine excursies:
dit zijn excursies per fiets of auto met ongeveer 10-20 mensen.

Bestuursmededelingen

De opening van ons jubileumjaar

Wat was het een mooie dag, die 30^e oktober! Een heerlijk zonnetje en een voor deze tijd van het jaar zeer aangename temperatuur, gaven ons het gevoel dat we nog midden in de nazomer zaten. Op deze zondagmiddag kwamen ze naar Reuver, de vele leden, genodigden en overige belangstellenden die samen met ons het jubileumjaar van Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal hebben geopend. Het begon om 14.00 uur met de presentatie van jaarboek 24 in zaal Ronkenstein te Reuver. Er kwamen zoveel mensen op af dat er stoelen te weinig waren. Na een inleiding waarin de voorzitter een terugblik gaf op 25 jaar heemkunde, toegespitst op de rol van de leden binnen de vereniging, kwam het moment dat het eerste exemplaar van het nieuwe jaarboek werd overhandigd aan de Stichting Beesel en haar Toekomst.

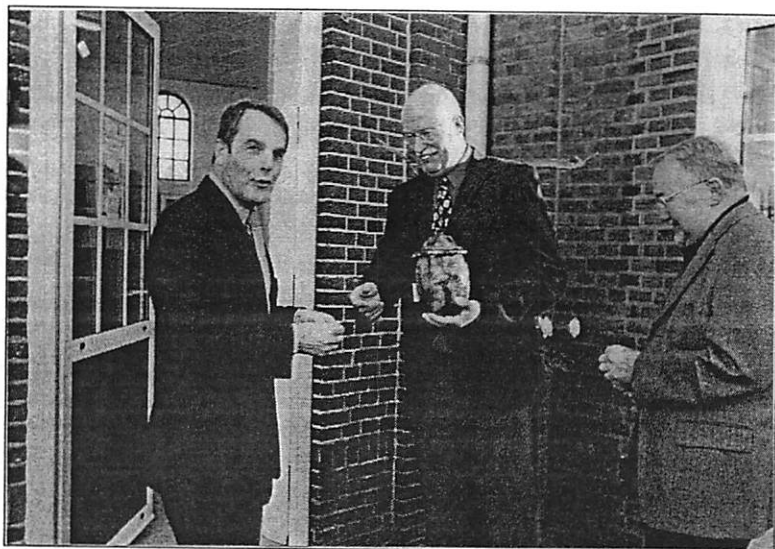
Henri Smeets overhandigt Ger Stroucken (L), voorzitter van "Stichting Beesel en haar Toekomst", het eerste exemplaar van het nieuwe jaarboek.

Die stichting heeft zich in Beesel een plaats verworven die niet meer weg te denken is. Ze is niet alleen een bindend element in die gemeenschap maar tevens een voortdurende bron van ideeën en initiatieven waarbij het belang van de bevolking van Beesel voorop staat. Het bestuur heeft gemeend de Stichting Beesel en haar Toekomst het eerste jaarboek aan te bieden als blijk van waardering en als stimulans om verder te gaan op de ingeslagen weg: geweldig hoe zij verleden, heden en toekomst met elkaar weet te integreren, met steeds voor ogen, de leefbaarheid in Beesel. Na een kort dankwoord van voorzitter Ger Stroucken werd een tweede, eerste exemplaar overhandigd aan de vertegenwoordigers van de colleges van b&w in ons werkgebied. Aansluitend feliciteerde burgemeester Oord onze vereniging met het 25 jarig jubileum, en ontving onze vereniging van de colleges uit Beesel en uit Swalmen een envelop met inhoud, waarvoor onze dank. (Veur weite d'r waal waeg mit!) In de pauze kon de organisatie flink de handen uit de mouwen steken: niet alleen wilde iedereen van de aanwezigen een slokje drinken en het nieuwe jaarboek afhalen, ook een bijzondere herdenkingsenvelop kreeg volop belangstelling. Ontwerper Frans Killaars die tevens de verkoop regelende, had het er maar wat druk mee.

Na de pauze werden de talrijke mensen die de verhuizing voor hun rekening hadden genomen uitvoerig bedankt en keken we even vooruit naar het tweede deel van de middag. Hierna stak het hele gezelschap de markt en de Rijksweg over, om de feestelijke dag in het Willem Limburghuis voort te zetten. De vlaggen van Beesel, Swalmen en Belfeld benadrukten nog eens het bijzondere karakter van de dag. Allereerst diende het gebouw officieel te worden geopend. De werkgroep archeologie, waaruit indertijd de heemkundevereniging is ontstaan, vormde daarbij een bron van inspiratie. In een heel oud, breekbaar potje, dat ooit door de Gemeente Beesel aan onze vereniging is geschonken, zaten drie sleutels. Van elk college mocht één vertegenwoordiger een sleutel hieruit nemen. Omdat het college van Venlo verhinderd was, hebben we de op dat moment aanwezige oudste vertegenwoordiger van Belfeld bereid gevonden om de opening mee helpen te verrichten. Het was Wiel Olders, voor velen van u bekend, als vaste deelnemer aan veel van onze excursies.

De opening van onze verenigingsruimte werd op een ludieke manier verricht door Burgemeester Oord van de Gemeente Beesel (l) en Dhr Smeets (r) wethouder van de Gemeente Swalmen. Henri Smeets zorgt dat alles volgens de regels verloopt.

Het was burgemeester Oord (hoe kan het anders) die ook in deze zaak een sleutelrol vervulde. Hij was de gelukkige, opende de deur en verklaarde, het nieuwe verenigingslokaal voor geopend.

Daarmee dachten de colleges misschien klaar te zijn, maar nee hoor, bij Maas- en Swalmdal moeten ook zij werken voor hun geld! Terwijl de mensen binnenstroonden, moest in de centrale benedenruimte van het WL huis, de daar ingerichte tentoonstelling over 25 jaar heemkunde, worden geopend.

Ook hier lag er voor elk college een taak. Drie pakketten werden uitgepakt en tot ieders verrassing (nou ja, wij als bestuur wisten natuurlijk wat erin zat) kwamen foto's van de drie gemeentewapens tevoorschijn. Hiermee willen we eens te meer benadrukken dat we in gelijke mate, in drie gemeenten actief zijn als heemkundevereniging. De foto's werden op een centrale plaats opgehangen, waarmee de tentoonstelling officieel was geopend.

Tijdens de opening trok de tentoonstelling over het werk van de vereniging in de afgelopen 25 jaar, ruime aandacht.

Het hele gezelschap, ieder in zijn of haar eigen tempo kon nu de tentoonstelling bekijken of genieten van het talrijke heemkundige gebak dat onze leden speciaal voor deze gelegenheid hadden gebakken. Lekker eten, ook dat is heemkunde, innerlijke heemkunde wel te verstaan!

Veel, heel veel mensen hebben die dag onze vereniging gefeliciteerd met het 25 jarige bestaan en samen met ons deze jubileumdag gevierd. Het hele gebouw werd hiervoor benut. Zelfs hadden we buiten op de parkeerplaats een zitje ingericht waar men gezellig kon genieten van koffie/thee met gebak, die ene bekende die men al zo lang niet meer gesproken had en dat alles overgoten met een heerlijk zonnetje. Uit de reacties ontvangen, leiden we af dat deze dag als zeer geslaagd kan worden beschouwd.

Fijn zo! Dat doet goed en het is voor ons een prima opsteker om voor u een aantal andere voorgenomen jubileum activiteiten te organiseren. Peter Bors heeft de jubileumdag fotografisch vastgelegd en de redactie van de Zeumer maakt hieruit een keuze om deze publicatie te illustreren. Ook wij zijn zeer benieuwd.

De gasten werden koffie, thee, vlaai en gebak aangeboden.

En dat het lekker was ..... dat is wel duidelijk. (Foto's Peter Bors)

Nieuw jaarboek Maas- en Swalmdal

Ongetwijfeld heeft u het al in uw bezit; het nieuwe jaarboek van Maas- en Swalmdal. Nummer 24 over 2004 werd op 30 oktober gepresenteerd tijdens een zeer druk bezochte opening van ons jubileumjaar. De Stichting 'Beesel en haar Toekomst' mocht als eregast het eerste exemplaar in ontvangst nemen. Het nieuwe jaarboek heeft in afwijking tot de voorgaande exemplaren als bijzonderheid dat het twee in plaats van een kleurenkatern bevat. Daardoor konden bijna alle pagina's van het artikel van Jos Alers over de collectie devotieprentjes van het Folkloristisch Museum in Asselt in kleur worden afgedrukt. Hoewel de heemkundevereniging dus al 25 jaar bestaat, zal het jubileumnummer van het jaarboek nog even op zich laten wachten. Uitgave nummer 25 staat voor volgend jaar op het programma. Momenteel heeft de redactie zich al over de mogelijke inhoud gebogen. Desondanks blijven bijdragen, ook voor de komende jaren, meer dan welkom.

Schroom niet uw pennenvrucht of neerslag van uw historisch onderzoek bij de redactie aan te reiken. Voor het jubileumnummer wordt ook gedacht aan een extraatje. Mogelijk zal in een of andere vorm een index op alle jaargangen worden uitgebracht. Daarmee zal de 'bruikbaarheid' sterk worden vergroot. Het simpelweg opzoeken van een historisch gegeven in een van de verschenen delen wordt een stuk eenvoudiger. Uiteraard echter alleen maar als u ook over alle delen beschikt. Behalve de delen 1 en 2 zijn alle andere jaargangen nog te verkrijgen. De jaarboeken tot en met 1990 worden voor een zacht prijsje aangeboden waarbij leden nog een extra korting ontvangen. Aarzel dus niet om de reeks compleet te maken.

Jubileum envelop!

Voor de leden die niet bij de jaarboekpresentatie zijn geweest: We hebben een speciale envelop laten ontwerpen met daarop een bijzondere postzegel die door de KPN is afgestempeld op 24 oktober, onze jubileumdatum. Is dat nou zo bijzonder? Zult u zich misschien afvragen. Jazeker, want we hebben de envelop gefrankeerd met een eigen postzegel. Een postzegel, speciaal voor onze vereniging gemaakt, en die overal in Nederland gebruikt mag worden om een brief te frankeren. Ja, daar staat u van te kijken he?

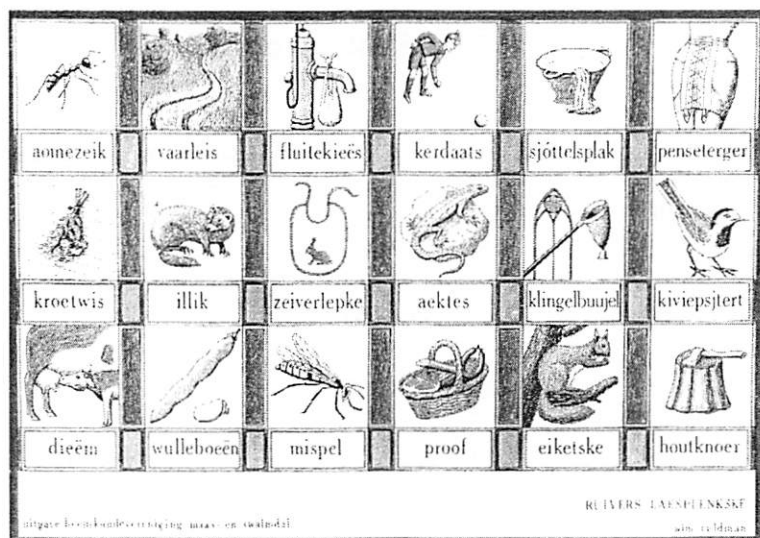

In ieder geval zijn we niet alleen de eerste heemkundevereniging met de Goltziuspenning maar nu ook nog de eerste heemkundevereniging met een eigen postzegel.

We willen zoveel mogelijk leden in de gelegenheid stellen om deze eenmalige jubileumuitgave te verwerven. De enveloppen zijn zo lang de voorraad strekt, verkrijgbaar voor slechts Euro 2,- Geïnteresseerd? Neem dan zo snel mogelijk contact op met Frans Killaars, Rustoord 53 te Reuver. (077-4743079) Hij is onze coördinator heemkundige filatelie. En denk eraan: want niet te lang want op = op!

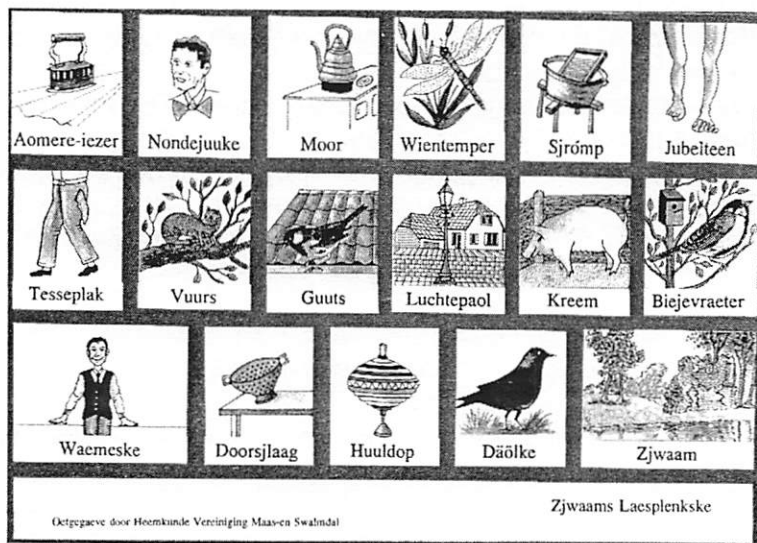
Laesplenkskes

Reeds jaren was het Zjwaemer en Ruivers laesplenkske uitverkocht. Vanwege haar 25-jarig jubileum heeft de heemkundevereniging bij hoge uitzondering enkele exemplaren van het Zjwaemer en Ruivers laesplenkske laten bijmaken. Het is bijgemaakt in een beperkte oplage. Degene die interesse hebben moeten er snel bij zijn. De kosten bedragen € 5,70 per stuk excl. verzendkosten. Wil men in het bezit komen hiervan dan kan contact opgenomen worden met het secretariaat. Twan Ernst; e-mail: zandkamp@plex.nl. Ook kan men op een maandagavond terecht in de verenigingsruimte.

Het Ruivers laesplenkske

Het Zjwaams laesplenkske

Het Bestuur

Koelkast gezocht!!!

Beste leden,

Voor onze nieuwe verenigingsruimte zoeken we nog een goede, gebruikte koelkast. Weet u iemand die kleiner gaat wonen en die een koelkast over heeft? Weet u iemand die niet kleiner gaat wonen, maar toch een koelkast over heeft? Kortom, weet u ergens een redelijke koelkast te staan die geen bestemming meer heeft? De heemkundevereniging neemt die graag over! Kijkt u mee? Degene die ons aan een koelkast helpt, wordt door ons uitgenodigd, om deze in de verenigingsruimte symbolisch te komen onthullen! Dit laatste is uiteraard op vrijwillige basis.

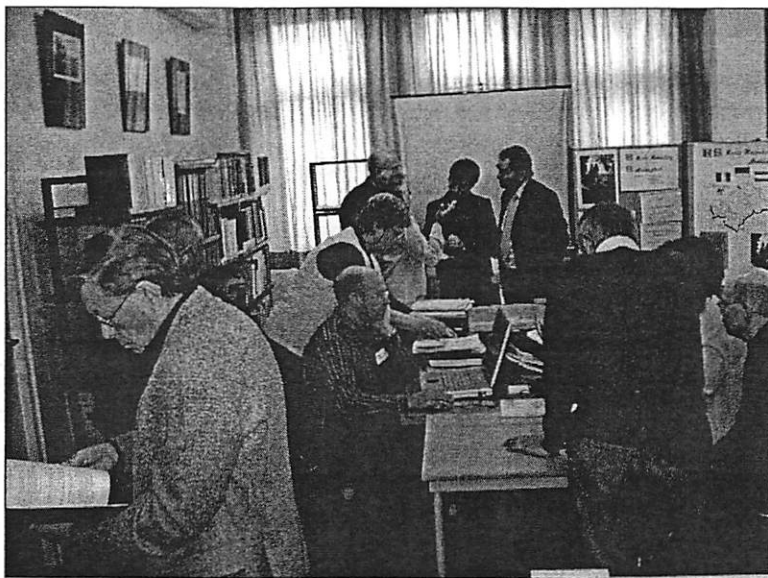
Daarnaast stellen we er nog een jubileumverrassing tegenover. U kunt hierover contact opnemen met een van onze bestuursleden.

Genealogische contactdag op 20 november

Een contactdag met als speciale gasten mensen uit de Kreis Heinsberg met hun gegevens. Ik had Loe Giesen opgepikt met zijn computer (zijn geheugen, niet te missen op zo'n dag). Toen we aankwamen bij het Willem Limburg huis stonden de Duitse gasten reeds op de stoep met hun volgepakte auto's. Heel enthousiast waren ze over ons lokaal, iets wat zij niet hadden. Alles werd uitgepakt van boeken over de regio Heinsberg tot computers, projector en scherm en reclame van hun Verein werd opgehangen.

Hans Peeters, Wim Hoezen en natuurlijk Chris Bongers van Heemkunde Vereniging Roerstreek waren weer van de partij. Punt 12 uur waren de eerste mensen al binnen en werden ons de oren van het hoofd gevraagd. Er werd veel gebruik gemaakt van de aanwezigheid van de Duitsers en zoals altijd van de klappers van Hans, tevens hadden Hans en Loe het weer druk met hun bestanden te raadplegen. De hele middag bleven er mensen komen, veel vragen of zelf zoeken of alleen maar kijken.

Rond de Duitse tafel was het een drukte van belang

Sommigen een uurtje, maar ook diegenen die de hele middag aanwezig waren, die zich vastgepind hadden op een plaats, maar uiteindelijk door het zoeken in bestanden heel ergens anders terecht kwamen, zulke mensen zag je met een heel tevreden gevoel huiswaarts keren. Onze Duitse gasten hebben geen moment van verveling gekend en na afloop werd afgesproken, dat wij een volgende keer naar hun bijeenkomst zullen komen. Zij wisten niet van het bestaan van onze vereniging; "Anders hadden wij jullie allang eerder uitgenodigd", was hun commentaar.

Voor een volgende contactdag willen we iemand uit Bracht als gast uitnodigen.

Als het even kan in een van de eerste maanden van 2006. Dit zal tijdig worden aangekondigd in de diverse huis aan huis bladen. Het was een geslaagde activiteit waar we met plezier op terugkijken.

Hennie Geurts-Willemsen

Genealogie

Ons verenigingslokaal is in de maanden januari, februari, maart en april op de laatste woensdag van de maand voor familieonderzoek geopend. Openingstijd is van 13.30 uur tot 16.30 uur.

Het is wel gewenst om van tevoren contact op te nemen met; Th.Derks tel. 077 4741380 of e-mail: th.derks@hetnet.nl of Hennie Geurts-Willemsen tel 06-29271355 of e-mail: hennienjan@home.nl
Voor leden is de toegang gratis en voor niet-leden vragen wij € 2 entree. Zie voor beschikbaar onderzoekmateriaal onze website: www.maas-enswalm.nl

---

Gevonden in het krantenarchief.....

Venloosch Weekblad, van zaterdag den 12 maart 1870, No 10.

De landbouwer en zijn helpers.

(ingezonden)

Warmte, lucht en licht, ziedaar de eerste voorwaarden van ons dierlijk leven. Na deze is het voedsel eene eerste levensbehoefte. Geen voedsel zonder planten. Onmiddellijk leveren deze ons brood, groenten, ooft enz.; middelijk vleesch en wildbraad, wijl het slachtvee, het fijn en grof wild zich met planten, kruiden, kolen, klaver, gras en granen voeden. Ook leveren zij ons honing, melk, eieren, enz, want deze worden door de organische scheikunde uit plantentoffen bereid. Genoemde en meer voedingstoffen hebben wij den landbouwer te danken. Hij houdt zich met de bezorging daarvan ontleedig, hetzij door veeteelt en akkerbouw, hetzij door de beide edele takken: de warmoezerij en de ooftteelt.

De eerste tracht op eene kleine ruimte, hare voortbrengselen te verveelvuldigen, de laatste vormt als het ware eene vruchtbare verdieping boven den akker, en tuinbouw. Even als eten en drinken is de bebouwing van den grond de onmisbaarste en noodzakelijkste van alle bezigheden en wetenschappen. Voor hen, die het in de wetenschap reeds zoover gebracht hebben, dat zij den goeden God hebben weggecijferd, zouden wij de eerste vraag van den Mechelschen catechismus: " Welk is de beste en allerzaligste leer onder al de wetenschappen der wereld?", tot antwoord stellen: DE LANDBOUWKUNDE.

Immers de brave boerenstand, die keuken en kelder, tafel en telder vult, is de grondslag der menselijke samenleving.

Mochten ook al de woord- en pennevoerders, alle eigare- en pille-draaiers, alle bureaukraten en diplomaten eene zevenjarige strike of werkstaking houden en gedurende al dien tijd hunne bureaux en werkplaatsen gesloten, hierdoor zou een geringer kwaad ontstaan, dan wanneer al de akkerlieden gedurende één enkel lentesaizoen werkstaking hielden met ploeg en spade, en hunne schuren en zolders, gesloten hielden. Dan zou het weldra met de heerlijkheid der wereld, die wij thans aanschouwen, met den voortuitgang, die wij thans bewonderen, gedaan zijn.

Ja, Boonenkamp en Malzextraet, Hollewaypillen en Revalenta, en alle andere zwendelarij zou haar niet eene enkele minuut kunnen in stand houden.

Een beroemd wijsgeer heeft gezegd: " Wie maakt, dat daar, waar thans twee halmen groeien, er voortaan drie wassen ", sticht meer heil en nut dan de grootste helden en geleerden. Doch, met de boerenstand alleen, kan ons voedingswerk niet bestaan. Vele andere beroepsbezigheden zijn zijne helpers, en dragen veel tot verhooging van het genot des levens bij. Even als in een kundig uurwerk geen rad, geen haak of tand overbodig is, even min kan in de menselijke maatschappij, die wij *staat* noemen, eene vereeniging van het volk tot bereiking van humane doeleinden gemist worden.

Den Staat kan men met een gebouw vergelijken. De boerenstand vormt de grondslagen en de wanden, de handwerker eene verdieping, de geleerden, de priester en onderwijzers de lichtaangebrenge vensters, de adel het balkon, dat trots in de lucht hangt. Zij allen zijn de boerenstand behulpzaam, terwijl hij ze allen voedt en spijst. Maar ook in eene lagere klasse van schepsels, vindt de landbouwer talrijke en onmisbare helpers.

Paard en stier trekken den ploeg en den wagen. Het rundvee verschaft meststoffen; de kat verslint het kleine viervoetig ongedierte; de hond, als waker tegen grooter ongedierte, wolven enz., heeft ons voor eeuwen meer dan nu daarvoor beschermd. Al deze helpers van den landbouwer worden door den akkerman in zijne huishouden opgenomen, soms duur betaald en met groote kosten gevoed en onderhouden.

Er zijn ontelbare scharen van kleine helpers, die, van hooger hand gezonden, zonder kosten of schade voor den landbouwer in hun eigen onderhoud voorzien.

De akkeraar behoeft ze zich niet eens aan te schaffen. Zij vorderen geen dienstloon of huurpenningen, zij behoeven geen verzorging en toch vervullen zij hun ambt met zorg, ijver en volharding, en dienen zelfs den vlijtigste tot voorbeeld. Deze Godsgezanten zijn tot het welgedijen op het veld, in tuin en boomgaard even onontbeerlijk als de geschikte arbeider. s'Morgens vroeg, eer de vlijtigste boer zijn trekdier voor den ploeg spant, als nog de duur betaalde boere knecht zijn logge leden op zijne legerstede rekt, eer de tuinier zijn dagwerk begint, zijn duizenden dezer helpers bezig, om elk soort van oogst te doen gedijen.

Hunne werkzaamheid volgt de voor van den ploeg, voltooit den arbeid van het onkruidvernietigende wieden, en houdt zelfs in den ijskouden alles verkleumende winter, wanneer allen menssenarbeid in veld en tuin gestaakt wordt, niet eens vierdag. In de zomernachten zelfs worden de dagarbeiders door trouwe helpers voor den nachtdienst afgelost. Van deze ontelbare, onafgebroken werkzame helpers des landbouwers zijn in den grond de egels, mollen, padden, hagedissen enz.: op de grond de vroolijke zangvogels ter bescherming en tot gedijen onzer voedingsplanten bezig. En welk is het loon of den dank, dien zij hiervoor genieten?

Zij worden niet alleen door onnadenkenden in hunne voor ons zoo hoogst noodige bezigheid gestoord, door kinderen en volwassenen met de moordlust eener kat vervolgd en gedood, maar zelfs worden hunner broedplaatsen opgespoord en hunner nesten uitgehaald. Tallooze vogelaars spannen vallen, knippen en strikken, om de beste en trouwste vrienden van den akkersman en de vlijtigste bevorderaars van ons voedingswerk te worgen en te verdelgen. Andere turen uren en dagen met hunne netten op den vrijgeboren zanger, om hem te vangen en hem in kooien te speren. Weer andere zitten in de herfst in vochtige hollen verborgen om ze scharenwijze in hunne nette te lokken en hun den schedel in te drukken. Dit is het loon voor den dienst, die zij ons in lente en zomer door het verdelgen van miljoenen schadelijke insecten bewijzen, voor het lustige gezang, waarmede zij ons van den morgen tot de avond vervroolijken. En dit geschiedt enkel, om het zoo gemakkelijk te ontberen lekkerbeetje. Het schijnt, dat de mensch niet zelden zijne wel-doeners, die hem beschermen tegen schade, met rusteloozen ijver vervolgt, terwijl hij zijne grootste vijanden de rupsen, ongestoord laat begaan.

Immers de zaadverwoesters, zijne grootste vijanden genieten eene ongestoorde rust, slechts dan, wanneer zijn voor hem ondraagelijk worden, verzint men middelen, om zich van hen te ontdoen. Hoe ongestoord toch hangen nu nog de rupseneieren aan de toppen der twijgen in hun onthulsel, om door de koesterende stralen der lentezon te worden uitgebroed. Ieder insect heeft eene bijzondere plant, waarvan het bij voorkeur leeft. In kleurenpracht komen bloemen en insecten overeen. Velen schijnen de livrei te dragen van de bloemen, waarvan zij leven. Zelfs in het aantal familiën en soorten komen insecten en planten overeen.

Van beiden telt men er meer dan 100.000 soorten. Ook in de voortplanting en vermenigvuldiging van planten en insecten schijnt overeenkomst te bestaan. Er zijn insecten, die zich dermate vermenigvuldigen, dat een enkel paar, ongestoord voorttelende, tot zulk eene verbazende menigte kan aangroeien, dat men hun aantal moeilijk door cijfers zou kunnen uitdrukken. De gewone vlieg kan zich in een jaar tot over de 30.000 millioenen vermenigvuldigen. Eene enkele bladluis kan door hare nakomelingschap in een paar dagen een ganschen rozenstruik, en in een paar weken eenen grooten pruimenboom bedekken. De aardvloo en de wanten vermenigvuldigen even zoo rasch. Vele miersoorten, vooral zij, die van zoet plantensap leven en de zoogenoemde dondervliegen tellen hare nakomelingschap wekelijks bij millioenen. Wespen en Horzels, de schadelijke oorworm en de honderpoot vermeerden zich op ongehoorde wijze. Hoe sterk de kool- en ringelrups zich vermenigvuldigen, hoe groot hare vraatzucht is, hiervan heeft een ieder zich dor eigen aanschouwing kunnen overtuigen. Er zijn geen vraatzuchtiger dieren dan de insecten.

Wanneer men daarbij bedenkt, dat een enkel paar zich jaarlijks tot in de millioenen vermenigvuldigt, dan wezenlijk moet dit den landman zorgt en angst baren. De mensch staat raad- en hulpeloos voor dit talloos ontuig. Wil hij ze verdelgen, dan blijft hem meestal niets over, dan met de insecten ook de planten, waarop ze leven, te beschadigen of te vernietigen. Zoo er dus geene andere dan menschelijke hulp was, om ze te verdelgen, dan zou er weldra geen groen blad meer in het veld of tuin te zien zijn.

Muggen en keverzwermen zouden de lucht derwijze vullen, dat wij noch hooren noch ademen konden, hoever nijverheid en industrie, kunst en wetenschap ook gevorderd zijn, de voorzienigheid echter heeft ons voor dit ongelijk behoed. De ongunstige weersgesteldheid maakt niet zelden eene streep door onze berekening, omtrent de vermenigvuldiging der insecten, ieder insect heeft daarboven onder zijne natuurgenooten een vijand, die op hetzelfde jacht maakt, het verslindt, en alzoo zijne vermenigvuldiging tegen gaat.

De vlijtigste insectenverdelgers, onze redders, die wij hiervoor het meest te danken hebben, zijn de zangvogels en vooral onze inheemse. Enkel van gewormte leeft de toonrijkste onzer lentezangers, de nachtegaal en zijne bloedverwanten, zoals het zwartkopje, de spotvogel enz., verder het kwikstaartje, de leeuwerik, het

---

roodstaartje, het roodborstje, het winterkoninkje enz. verder alle spechtsoorten, zwaluwsoorten, de koekoeken, de ijsvogels, kievitten, hoppen, de goudhaantjes. Allen zijn van zeer geschikte werktuigen voor de vang van insecten voorzien en hun gezicht zoo scherp, dat zij op een afstand van passen het kleinste kevertje ontwaren, die de mensch, hoe nabij ook, niet kan onderscheiden. Onder de vogelen, die merendeels van insecten leven, doch ook zaadkorrels en vruchten niet versmaden, behooren de meezen. Alle meezen eten rupssoorten, die de andere vogels niet lusten, alleen de koekoek, versmaadt niet een enkele, en zelfs de walgelijkste, de kruisbessenrupsen zijn voor hem eene lekkernij. Van daar, dat het wijfje van den koekoek hare eieren in de nesten van anderen vogelen legt, en ze onder anderen bij het roodkeeltje laat uitbroeden. De kruisbessenrupsen zouden voor de jonge koekoeken een onverteerbare, zelfs doodelijke kost zijn.

Na de meezen hebben de vinken het grootste aandeel in het verdelgen der rupsen. Men verjage ze dus niet uit heggen en tuinen. Ook de kraaien en dolen, die men soo onverbiddelijk den oorlog verklaart, van onberekenbaar nut. Ieder kopknik op den akker maakt een worm of kever onschadelijk. De bonte ekster alsmede de zaadzomerkraai maken jacht op engerlinger kwatwormen, en ziet men hen hier daar ene plant uitrukken, dan, weest er zeker van, zij zijn echte kenners van het vak, dan knaagt aan hare wortel, de engerling, dient zij voor andere planten schadelijk maken.

Verder zijn alle soorten der hoenders, eendvogeld verdelgers van insecten. Onze kippen, zoowel als de veldhoenders, de kwartels de waterhoenders, de ganzen, fazanten enz, zijn de het die kevers, slakken en wormen aanhoudend buit maken. Een enkel voorbeeld van het groote onder onze vogels: Het goudhaantje, de kleinste onzer inheemse vogels, verslindt dagelijks met zijn gaaien meer dan 1000 mierenlarven, eenigen duizenden bladluizen, rupseneieren, en vele millioenen ongedierte.

Zoo zoude men van iederen vogel het bijzondere het groote nut kunnen achterhalen, eene reden, om deze lieve schepselen, die ons behalve het groot nut, dat zij ons verschaffen, nog het leven door hun gezang veraangenamen, overal waar ook in bescherming te kunnen nemen.

Een oud-dorper.

Terugblik op 'Belfelds blauw'

In het weekend van 25 en 26 juni was onze vereniging betrokken bij de organisatie van een aantal activiteiten rondom het thema 'Janssen-Dings' in Belfeld. Een aantal instellingen heeft - min of meer toevallig - de schouders gezet onder de gezamenlijke aanpak om dit keramisch bedrijf, dat sinds 2002 uit de dorpskom van Belfeld is verdwijnen, nog eenmaal voor het voetlicht te plaatsen. De overkoepelende organisatie was in handen van de stichting Bel-Arte, die door middel van activiteiten kunst en cultuur in de meest brede zin onder de aandacht van het publiek wil brengen. Verder waren behalve de heemkundevereniging ook de Fotogroep Belfeld en het gemeentearchief Venlo bij dit project betrokken.

Al op vrijdagmiddag 24 juni werd een druk bezocht (circa 100 deelnemers) symposium georganiseerd, waarbij de keramische industrie in het middelpunt stond. De opzet van het symposium was mede in handen van de Federatie Industrieel Erfgoed Nederland (FIEN). Aan het eind van dat symposium vond de uitreiking plaats van het boek 'Belfelds blauw : De dakpannenfabriek Janssen-Dings 1892-2002', samengesteld door de gerenommeerde auteurs dr. Erik Nijhof; een autoriteit op het gebied van economische en bedrijfsgechiedenis en drs. Kaspar Sloots. Het boek, uitgegeven door het gemeentearchief Venlo, vond op die middag en ook tijdens de dagen erna gretig aftrek waardoor het binnen enkele weken uitverkocht was.

Tegelijk met de uitreiking vond ook de opening plaats van een ruim opgezette expositie in de Hamar. In totaal bezochten tijdens het weekend en speciaal voor de basisschool op maandag en dinsdag circa 500 belangstellenden de gratis toegankelijke expositie. Voor de schooljeugd was nog een aparte lesbrief samengesteld. De organiserende instellingen kijken dan ook met voldoening terug op dit geslaagd evenement. Hoewel de deelnemende organisaties voor het eerst een dergelijk evenement gezamenlijk hebben opgezet, bleken elkaars sterke punten goed bij elkaar aan te sluiten. Er konden daarom vele positieve reacties van bezoekers in ontvangst genomen worden. Wellicht dat in de toekomst wederom de handen in elkaar geslagen worden hoewel in de onlangs gehouden evaluatie geen concrete afspraken daarover zijn gemaakt.

Restauratie Indiëmonument Belfeld

Twee jaar geleden berichtten wij u over de deplorabele toestand waarin het zogenaamde Indiëmonument aan de Irenelaan in het Burgemeester Harbersplantsoen in Belfeld verkeerde (Zie Zeumer 2003-2). Het werd op 11 april 1953 onthuld. De heemkundevereniging is altijd voorstander geweest om het beeld in de huidige vorm en op deze plaats te handhaven, net als overigens de Dorpsraad en de vereniging van Indië-veteranen. Het leek er lange tijd op dat de omvangrijke restauratiekosten een sta in de weg betekende voor het herstel van het monument. Onlangs heeft de gemeenteraad van Venlo echter, na een motie van een aantal raadsfracties, besloten geld ter beschikking te stellen voor de benodigde restauratie. Dat geld komt nu uit de post onvoorzien van de percentageregeling voor beeldende kunst in de openbare tuin.

Het monument is vervaardigd van Euville kalksteen dat door de weersinvloeden scheurvorming vertoont. Restauratie zal plaatsvinden via de zogenaamde 'Ibach methode ' waarbij het beeld inwendig versterkt wordt via impregneren en de schadelijke zouten uit de steen verwijderd worden. De herstelkosten zijn geraamd op plus minus 79.000 euro. Voor de uitvoering van het karwei zal het beeld en sokkel vervoerd moeten worden naar een gespecialiseerd bedrijf in Duitsland. De verwachting is dat de restauratie ongeveer zes maanden in beslag zal nemen. Naar verwachting zal het monument begin volgend jaar op zijn huidige plaats terugkeren

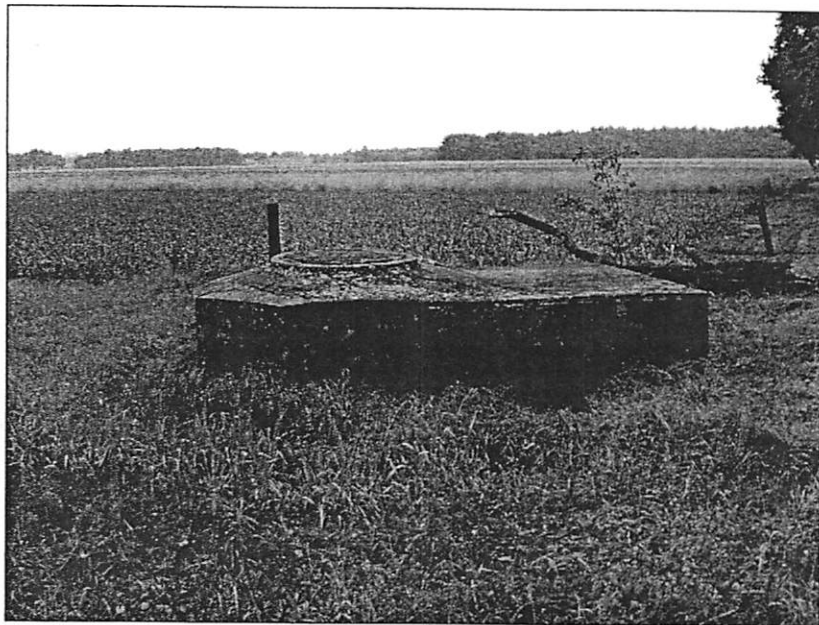
Twan Ernst

Tentoonstelling Linies en Stellingen

Het landschap heeft door de eeuwen heen grote invloed gehad op de wijze van verdedigen. En de verdediging vervormde op zijn beurt het landschap. Deze wisselwerking heeft diepe sporen nagelaten. Die sporen zijn nu mede een basis voor de toekomstige plannen en bestemmingen. De historie moet herinnerd blijven.

Over dit onderwerp is een tentoonstelling opgezet door de stichting Menno van Coehorn. Deze stichting ijvert al meer dan 70 jaar voor het behoud van voormalige verdedigingswerken omdat de oude vestingen, forten en inundatiegebieden met bijbehorende sluizen en wateren, objecten zijn die getuigen van de strijd om het bestaan in ons land gedurende vele eeuwen.

Duitse bunker bewaakt een preiveld. Foto genomen aan de Prinsendijk nabij grenspaal 427. (Foto Henri Smeets)

De expositie toont een beeld van de bestuurlijke en maatschappelijke geschiedenis van ons land en geeft een overzicht van de *Linies en Stellingen* door de eeuwen heen. Iedere regio waar de expositie komt, zoomt in op details en vertelt meer over de regionale c.q. plaatselijke verdedigingswerken.

In het regionale gedeelte wordt een indruk gegeven van verdedigingswerken op het gebied van de huidige provincie Limburg. Bij het onderwerp linies wordt aandacht geschonken aan de Fossa Eugeniana (een kanaal met verdedigingswerken uit $\pm$ 1626, van Venlo via Arcen en Geldern naar Reinberg aan de Rijn.) maar ook aan landwerken en aan verdedigingslinies uit de Tweede Wereldoorlog. Dit betreft niet alleen de Nederlandse verdedigingslinie aan de Maas (1940) en de Peel-Raam-linie, maar ook de Duitse verdedigingslinie (1944/45) aan de voet van het hoogterras ten oosten van Belfeld, Reuver en Swalmen.

Het is een interessante tentoonstelling die beslist uitnodigt voor een bezoek.

Van 25 november 2005 tot en met 8 januari 2006 zal deze tentoonstelling te zien zijn in de Openbare Bibliotheek te Blerick. De toegang is gratis.

Henri Smeets

Zoals u weet is ons verenigingslokaal gevestigd in het pand Willem Limburg in Reuver. Ongetwijfeld zult u zich de vraag stellen; waar komt die naam vandaan en wie was Willem Limburg. In Reuver was hij uitgegroeid tot een echt dorpsfiguur. Zijn eigenlijke naam was Wim Verhaegh, maar hij had liever dat men hem Willem Limburg noemde. Willem Limburg emigreerde naar Canada en Amerika, maar keerde na enige tijd terug naar Nederland. In Reuver vestigde hij zich in de ledikanten- en matrassenfabriek Colberts langs de Rijksweg. In de jaren voor zijn dood leefde hij hier nogal teruggetrokken en Reuver leerde hem kennen als een ietwat zonderling ty-pe, maar hij was graag onder de mensen. Na zijn dood liet hij bij testament alles na aan de provincie Limburg met de wens hieraan verbonden, dat in het pand een kunstenaarscentrum gevestigd zou worden. Kunstenaars zouden in het pand mogen werken en er zou-werd dit centrum officieel geopend. Als eerbetoon aan Willem Lim-burg maakte de kunstenaar Maurice Lenders een kleurrijke wand-schildering op het pand. (uit: Sjra Vincent, 75 verhalen uit Reuver)

Willem Limburg in een van zijn creaties in de Reuvers Camavalsoptocht.
(Foto: Chrit Verstappen februari 1980)